

DUBEN 2020

ČÍSLO 4

ROČNÍK XVIII

Plzeňský kraj

www.plzensky-kraj.cz

Stáňa Topinková-Fořtová
Představení si hrají
aspoň v duchu

3	Úvodník hejtmána Kraj bojuje s koronavirem Důležité kontakty
4	TV Křižík vyučuje on-line Tradiční řemeslo netradičně
5	Rozhovor s Vladislavem Vilímcem
6	Klášter v Plasích dominantou filmových produkcí Dobrovolníci sázejí stromy
7	Pošumavím za kněžnou Káčou po Lamberské stezce
8	Knihovna má zavřené jenom dveře Areál v Mariánské Týnici dostane zvonkohru
9	Sto let nejslavnější rodačky z Blovic Kniha skládá mozaiku osvobození Galerie online Spisovatelé píší kroniku koronaviru
10	Rozhovor se Stanislavou Topinkovou-Fořtovou
12	Přijímací zkoušky a maturitní zkoušky v mimořádné situaci Plzeňský kraj má vizi vzdělávání pro rok 2035
13	Západočeská univerzita pomáhá v boji s koronavirem Sportovní talent AIS
14	Poslání zůstalo, chod nemocnic se ale změnil
15	Péče o seniory nejen v sociálních zařízeních
16	Hyde park na téma Životní prostředí
18	Cestující dostanou novou vlakovou zastávku

Plzeňský kraj

Vydává:

Plzeňský kraj

Náklad:

283 938 kusů

Redakční rada:

Miroslav Anton, Světlana Budková,
Václav Cinádr, Markéta Čekanová,
Jana Filípková, Ivo Grüner,
Jiří Leščínský, Michal Marek,
Alena Marešová, Jindra Radová,
Aneta Vaňousová,
Eva Šafránková, Jan Šašek,
Václav Štekl, René Zeithaml
Grafická úprava – NAVA s.r.o.
E-mail: redakce@plzensky-kraj.cz
Registrováno pod číslem:
MK ČR E 14873
Distribuce výtisků zdarma
Neoznačené články jsou
redakčními materiály
Foto na titulní straně:
Irena Štěrbová

Filmový festival Finále Plzeň

25.—30.09.2020

Nerušíme, přesouváme

Festival finančně podpořili

Filmová Plzeň

MINISTERSTVO
KULTURYMěsto
Plzeň

PLZEŇSKÝ KRAJ

Generální
mediální partner

Česká televize

Oficiální voda
a partner festivalových cen

Vodárna Plzeň

Hlavní partneři

EURO SOFTWARE

ŠKODA
SKODA JS a.s.Nedvědi s.r.o.
PROJECT PLZEŇ

AUTHOR KRÁL SUMAVY

MEMORIÁL FRANTIŠKA ŠRAITA

NOVÝ TERMÍN

22.8. 2020

Klatovy 27. ročník

20km - 48km - 76km - 104km

www.authorkralsumavy.cz

Milí obyvatelé Plzeňského kraje, asi nikdo z nás si nepředstavoval, že bude jarní měsíce prožívat v zasetí svých domovů, s rouškou přes obličej a desinfekčním gelem neustále v pohotovosti. Všichni jsme měli svoje plány, které jsme byli nuceni ze dne na den změnit, omezit svoje kontakty s blízkými, naučit se prostě fungovat v „nouzovém režimu“.

Změnila se i moje práce na pozici hejtmána. Kromě toho, že od počátku nouzového stavu stojím v čele krizového štábu, tak se v podstatě denně včetně víkendů snažíme sehnat dodavatele, kteří by byli schopni zajistit dodávky respirátorů, roušek, desinfekce, rukavic, ochranných obleků... prostě všeho, co zdravotníci v kraji potřebují, aby ochránili sebe a své okolí. Nespoléháme se jen na dodávky od státu, ale podařilo se nám sehnat vlastními silami několik set tisíc respirátorů, které byly distribuovány například do zařízení pro seniory. Jako jeden z mála krajů jsme dokázali zajistit dostatek desinfekce. Je to ale jen zlomek toho, na čem pracujeme a co pro obyvatele kraje zajišťujeme.

Velmi si cením práce dobrovolníků, ať už se jedná o šití roušek, rozvoz materiálu nebo poskytnutí jakékoliv jiné pomoci. Mé velké díky a obdiv mají ale především zdravotníci, záchranáři, policisté, hasiči, řidiči ve veřejné dopravě, pracovníci lékáren, prodavačky a mnoho dalších, díky kterým jsou pokryté základní potřeby obyvatel.

Situace to je pro nás všechny neznámá a náročná, ale já věřím, že ji zvládneme a na rok 2020 budeme vzpomínat s vědomím, že jsme to dali!

Přeji Vám všem hlavně pevné zdraví

Josef Bernard
hejtman Plzeňského kraje

Kraj bojuje s koronavirem

Dva tisíce ochranných masek s výměnným filtrem objednal počátkem dubna Plzeňský kraj od plzeňské společnosti WPA.

„Společnost je schopná během několika dnů dodat ochranné nanomasky s výměnným filtrem. Filtr vydrží v masce zhruba dva měsíce, je ovšem nutná jeho pravidelná desinfekce,“ uvedl hejtman Josef Bernard.

Na přelomu března a dubna dostal kraj od ministerstva vnitřní zásluku roušek a respirátorů FFP2 a osmnáct palet desinfekce hrazených z prostředků Plzeňského kraje.

Střední průmyslová škola dopravní Plzeň nově ve spolupráci se SIT Plzeň vyrábí 3D tiskem horní a spodní části ochranných obličejových štítů, které slouží lékařům, zdravotníkům a pracovníkům v sociálních službách. Integrovaná střední škola živnostenská Plzeň a Střední škola živnostenská Planá se připojily k šití roušek. Ruku k dílu přiložili žáci, učitelé a dobrovolníci. Z domova pracují na šití roušek

i zaměstnanci Plzeňského kraje. Roušky dostávají zdravotnická zařízení a domy s pečovatelskou službou v kraji, dále ZZS PK, otevřené mateřské školy a pobytová zařízení pro seniory.

V čase uzávěrky tohoto čísla měsíčníku, tedy 6. dubna, bylo v Plzeňském kraji hlášeno 253 nakažených virem COVID-19 a dva lidé v souvislosti s nákazou zemřeli.

OCHRANNÉ POMŮCKY NAKOUPENÉ KRAJEM:

- **respirátor typu FFP2**
– 161 000 ks
- **jednorázové ochranné rukavice** – 750 000 ks
- **ochranné pláště**
– 17 247 ks
- **jednorázové ochranné zástěry** – 83 300 ks
- **ochranné brýle**
– 1 832 ks
- **návleky na hlavu**
– 200 000 ks
- **návleky na obuv**
– 400 000 ks
- **štíty**
– 400 ks
- **dezinfekce**
– 127 000 l

(stav k 6. 4. 2020)

Důležité kontakty

Veškeré informace ohledně koronaviru najdete na webu Krajské hygienické stanice **http://www.khsplzen.cz**.

INFOLINKY KHS PLZEŇSKÉHO KRAJE:

Po-Pá 7:00-15:00 podle místa bydliště

Domažlice: 373 033 963 nebo 964 nebo 966

Klatovy: 376 370 624 nebo 611

Plzeň-jih: 377 155 104 nebo 205 nebo 212

nebo 120 nebo 143

nebo 231 nebo 233

Plzeň-město: 377 155 100

– 103 nebo 106 – 107

nebo 109 – 110

Plzeň-sever: 377 155 132 nebo

200 nebo 203 – 204 nebo 206 nebo 216

Rokycany: 371 709 430 – 431

Tachov: 374 732 518 nebo 520

Po-Pá-15:00-19:00,

So-Ne-svátky-8:00-19:00

tel. 724 090 060,

736 483 572, 736 483 598

TV Křižík vyučuje on-line

V časech omezení školní výuky se zrodila řada atraktivních výukových metod. Jednou z nich je TV Křižík - online vysílání určené žákům středních škol. Vstupy trvají patnáct až dvacet

minut a školní vyučování nena- hrazují, nýbrž doplňují. Podílejí se na nich například Techmania Science Center, Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola Plzeň, Národní pedagogický

institut ČR - krajské pracoviště Plzeň, divadlo Alfa, ZOO Plzeň a další organizace. Technické zázemí zabezpečuje Gymnázium Františka Křižíka a základní škola, s.r.o.

Tradiční řemeslo netradičně

Stále častěji se stává, že na venkově, především pak v menších obcích, ukončují z nej- různých důvodů provoz místní restaurace, hospody či hospůdky. Obzvláště těžce na ně dopadla omezení v souvislosti s koronavirem.

Podobnou situaci řešili nedávno i v Kvíčovicích, menší obci kousek od Holýšova. A musela to být sama obec, která v zájmu zachování nezbytné součásti venkova založila společnost obnovující tradiční hospodské zařízení. O obnovení se zasloužil starosta Kvíčovic a shodou okolností vyučený kuchař Jan Bostl. Ten kromě svého civilního zaměstnání IT konzultanta, starostování, předsednictví v MAS Radbuza a místopředsednictví v Mikroregionu Radbuza občas ještě stihne vypomoci s prací v kuchyni či na place nově zřízené hospůdky. Ještě donedávna jste ho zde mohli brzo ráno zastihnout celého od mouky, jak právě zadělává na čerstvý chléb. Chleba si totiž Kvíčovic- ká hospůdka dělá svůj vlastní.

Od myšlenky mít k připravovaným pokrmům vlastní

domácí chléb se už hospůdka dostala do fáze, kdy si sem pro chleba jezdí obyvatelé ze širokého okolí. A kvíčovický Špičák a Triumf už neodmyslitelně patří do slovníku místního obyvatelstva.

„Špičák byl ze začátku opravdu svým tvarem špičatý, ale postupem času se trochu zakulatil. Jen ten název už mu zůstal. Teď už ale já sám nepeču, receptury a technologické postupy jsme vyladili a s množstvím, které jsme schopni pokrýt, už musí pomáhat v kuchyni úplně všichni,“ říká Jan Bostl. A ješ-

tě dodává: „Není to ale jenom chléb, který pečeme. Zákazníci si mohou objednat i naši výbornou domácí tlačenu a brzo budou k dispozici i paštiky a nakládaná ochucená masa, jako doplněk právě k čerstvému chlebu.“

Chléb ve Venkovském domě Plzeňského kraje v sortimentu sice nenaleznete, a to s ohledem na jeho omezenou dobu trvanlivosti, ovšem hospůdka zde nabízí dárkové poukazy a vydat se můžete i přímo do Kvíčovic. Obec leží necelou půl hodinu jízdy autem od Plzně.

PENÍZE PRO OBCHVAT SCHVÁLENY

Zastupitelé Plzeňského kraje formou videokonference dne 6. dubna 2020 schválili předfinancování a kofinancování silniční stavby „Městský okruh, úsek Křimická (Chebská) - Karlovarská v Plzni v celkové výši 1,941 mld. Kč. Jedná se o tzv. II. etapu Západního obchvatu, kdy Plzeňský kraj v příštích letech získá zpět podíl financování z celkových způsobilých výdajů ve výši 85 % z Evropského fondu pro regionální rozvoj a 5 % ze státního rozpočtu. Spolufinancování Plzeňského kraje tak činí 10 % způsobilých nákladů a 100 % nezpůsobilých nákladů.

KRAJ POMŮŽE S DEZINFEKČÍ VEŘEJNÉ DOPRAVY

Plzeňský kraj poskytne účelové dotace dopravcům na částečné pokrytí nákladů vynaložených na pořízení ochranných chemických prostředků a pomůcek na dezinfekce vozidel veřejné dopravy. Na boj proti koronaviru takto kraj vydá zhruba tři a půl milionu korun.

KRAJ PODPOŘÍ SLALOMOVÝ KANÁL

Kousek za Plzní má vzniknout slalomový kanál s divokou vodou. Využívat jej mají nejen vodáci a veřejnost, ale v rámci výcviku třeba i záchranáři. Vytipované místo je kousek od dálničního obchvatu Plzně a výpadovky na Domažlice. Krajští radní schválili dva miliony na projektovou dokumentaci, záměr musí ještě schválit zastupitelé.

Víte, že...

...dospělý muž má kolem 5,5 litru krve, žena má o litr méně? Transfuzní stanice v Plzeňském kraji uvítají každého nového dárce.

V nejtěžších dobách je kultura oporou

Jsme uprostřed koronavirové epidemie, která paralyzovala celý chod společnosti. Jako první zůstaly uzavřené kulturní instituce, ruší a přesouvají se akce, kraj hledá prostředky na nouzovou pomoc. Na co teď myslí náměstek hejtmana pro oblast kultury Vladislav Vilímec?

Každý se samozřejmě bojí, aby jej nákaza nepostihla. Strach je lidský, sám patřím po prodělaných zdravotních problémech v minulém roce do rizikové skupiny. Na druhé straně i nelehká doba přináší něco pozitivního. Těší mě hlavně mimořádná míra solidarity mezi lidmi, která svědčí o tom, že jde do tuhého. I díky tomu jsem přesvědčen, že nakonec epidemii překonáme. Jen se naše generace, která nezažila válečné útrapy a nemusela si nikdy sáhnout takříkajíc na dno, bude muset zvyknout na to, že život nebude pravděpodobně stejný jako dřív.

Je jasné, že stát bude muset lidem pomoci. Proto si ho také platíme. Bohužel na rozdíl od našeho kraje, který se nikdy nezadlužil a je finančně zdravý, stát je na tom s finančními zdroji hůř. Česká republika se sice ve statistikách výše státního dluhu umísťuje na uspokojivých místech, rezervy si ale v dobách růstu bohužel nevytvořila. Já jsem zastáncem pomoci, která bude rychlá, znatelná a současně poskytnutá s rozvahou. Současná napjatá atmosféra nás nesmí svést k obludným představám, že teď stát do ekonomiky napumpuje neřízené množství peněz. To by nás přišlo v nejbližších letech hodně draho.

Jinak si myslím, že ani v karanténě není důvod se jen zavřít a čekat na její konec. Řekl bych, že kultura je teď dokonce důležitější než v normálních dobách. Velkou výhodou je dnes možnost poslouchat

hudbu z vynikajících záznamů na Youtube nebo si pustit dobrý film a na chvíli se oprostit od všudypřítomných zpráv o koronaviru.

Pozastavil kraj granty do oblasti kultury, nebo aspoň tady se kulturní aktéři nemusejí bát?

Kraj dotace do oblasti kultury nepozastavil. Je samozřejmé, že některé festivaly a plánované akce se musejí přeložit do jiného období, protože by ve stavu nouze byly bez diváků. Věřím ale, že ta doba brzy pomine. Pak bude svým způsobem ještě větší hlad po kultuře než kdy předtím. Historie ukazuje, že právě v nejtvrdějších podmínkách a po nich se lidé

často upnuli ke kultuře, a dokonce v takové době vznikala nejhodnotnější díla, ať už v oblasti hudby, výtvarného umění nebo divadla. Protože takové věci lidi posílí a pomohou jim zapomenout na jiné starosti.

Jak myslíte, že karanténní opatření promění fungování kultury v kraji?

Je jasné, že v době vyhlášeného stavu nouze kulturní instituce nemohou pořádat představení, koncerty ani vernisáže. Zavřeny byly na určitou dobu i knihovny. Naštěstí řadu věcí lze dnes zprostředkovat elektronicky a o to se již řada krajských kulturních institucí snaží. Chceme v tomto ohledu maximálně vy-

užít potenciál, který nám poskytuje internet a moderní komunikační prostředky.

Máte už teď signály, že nějaká kulturní instituce, spolek, organizace či těleso současnou situaci neustojí?

Nejhůře jsou na tom kulturní aktivity bez nároku na podporu z veřejných rozpočtů. Přesto si myslím, že většina z nich to ustojí. Kraj svým kulturním institucím určitě pomůže. Jsou součástí našeho kulturního dědictví a je to naše povinnost. Věřím, že podobně budou postupovat obce. Již jsem podepsal krajem schválené dotace na podporu kulturních institucí, festivalů i jednotlivých akcí. Každá smlouva obsahuje pojistku pro případ, že se nějaká kulturní akce nebude moci uskutečnit.

Kdybyste jako muzikant mohl teď obyvatelům kraje zahrát nějakou skladbu pro povzbuzení, jaká by to byla a proč?

To je velmi těžká otázka. Na světě existuje v mnoha hudebních žánrech tolik skvělých skladeb. Z oblasti klasické hudby bych vybral buďto lehčí múzu mistrně napsaných Straussových valčíků nebo naopak něco bytostně našeho. Nejslavnější Dvořákovy symfonie, Slovanské tance nebo třeba některé ze Smetanových polek. To jsou skladby, které přinášely radost už našim předkům a přežijí spolu s námi i současnou epidemii koronaviru. V naší domácnosti je teď také hodně slyšet překrásný hlas Andrey Bocelliho. Manželka Bocelliho ráda poslouchá a šije při něm roušky.

Kláster v Plasích dominantou filmových produkcí

Západočeské památky jsou mezi filmaři dlouhodobě oblíbené. Mezi stálce se řadí například hrady Gutštejn a Švihov, jedno z prvenství však dlouhodobě zaujímá klášter v Plasích. Klíčovou roli získal v mysteriózní detektivce režiséra Jiřího Stracha Santiniho jazyk nebo v jeho televizním filmu Vůně vanilky. Cisterciácká památka se také objevila v komedii Jiřího

Menzela Donšajni a ze zahraničních produkcí zůstává jedním z nejvýznamnějších natáčení Bídníků v roce 2000 s Gerardem Depardieu, Christianem Clavierem a Johnem Malkowichem. Díky tomuto natáčení se klášter dostal do povědomí světové kinematografie. Odehrálo se zde například i natáčení Posledního rytíře, jehož hvězdami byly Morgan Freeman a Clive Owen.

Pronájem památek filmařům je jednou z mála možností, jak získat prostředky na jejich obnovu. Natáčení zahraničních štábů přineslo klášteru finance na zrestaurování části některých předmětů z jeho inventáře. Došlo například k obnově barokních obrazů a knihovni skříně. Přestože klášter dostává dotace státu na záchranu významné barokní památky, na-

příklad na opravy střech, finance na restaurování nejsou.

Mezi restaurovanými předměty byly i ciferníky hodin na věži klášterní sýpky, které zde měří čas již přes tři sta let. Samotná stavba kláštera je unikátní nejen tím, že její realizace byla svěřena slavnému architektovi Janu Blažejovi Santinimu, který se zde odchýlil od své věhlasné barokní gotiky a vytvořil naprosto unikátní dílo. Nenajdete zde základy obvyklé u jiných budov. Celou stavbu drží více než pět tisíc dubových kůlů, které musí být stále pod vodou. Dodnes se zde pravidelně měří hladina, sleduje teplota a srážky.

Oblíbenost plaského kláštera dokládá i aktuální poptávka filmařů, kteří zde připravují natáčení mezinárodního koprodukčního snímku Il Boemo. Film, kde titulní roli ztvární Vojtěch Dyk, vypráví o oslnivém úspěchu nejslavnějšího českého skladatele 18. století Josefa Myslivečka, o jeho jedinečném talentu, ale také o úsilí, které věnoval až do konce života své hudbě. Natáčení by mělo začít v letošním roce.

Zdroj fotografií: Tereza Němečková - Tecí Photography

Dobrovolníci sázejí stromy po celém kraji

Deset milionů vysazených stromů do roku 2024 – takový je cíl výsadbové iniciativy Sážíme budoucnost. Za prvního čtvrt roku jich bylo vysazeno více než půl milionu. Stromy pomohlo do krajiny a měst dostat na 8,5 tisíce lidí. Unikátní portál s interaktivní mapou na www.sazimebudoucnost.cz umožňuje sledovat, kde se stromy sázejí, jaké druhy jsou zrovna v

kurzu nebo kdo za výsadbovými akcemi stojí.

V Plzeňském kraji se k sázení stromů přidalo na deset subjektů. Díky výsadbě jedenašedesáti ovocných stromů se například v Kralovicích podařilo tamnímu Okrašlovacímu spolku a rovné stovce dobrovolníků obnovit zaniklou historickou cestu. „Vzniklo tak přímé spojení města s Voleským rybníkem,

který je hojně navštěvovanou rekreační lokalitou kralovických občanů,“ vysvětluje Jakub Chaloupka z tamního Okrašlovacího spolku.

K další obnově aleje vedoucí z obce k bývalé papírně u Kosiho potoka přispěli zasazením dvaceti ovocných stromů dobrovolníci v obci Kořen. Akci Alejí není nikdy dost zorganizoval spolek Pomozme si sami díky

dobrovolníkům v rámci projektu 72 hodin.

Za další výsadbou sadu Stromy za mostem stojí skautské středisko Lípa Prapořiště. „Chtěli jsme vysadit sad ze starých odrůd a podpořit ho keři. Cílem bylo hlavně přivést děti i s rodiči k sázení stromů,“ podotýká Michal Marce z Junáka. Sad tvoří sedmadvacet nových stromů.

Pošumavím za kněžnou Káčou po Lamberské stezce

Jméno obce Žihobce se poprvé objevilo roku 1045 ještě jako Sivohybice, později jako Živohybice, na listině, kterou kníže Břetislav I. daroval několik pošumavských obcí benediktinskému klášteru v Břevnově. Tím se Žihobce staly součástí tzv. Nezamyslického újezdu.

V roce 1457 se žihobecký pán Jan, řečený House, zařadil mezi nepřátele krále Jiřího z Poděbrad, ačkoliv právě od něho dostal žihobecké zboží jako odúmrť. Jiříkův syn, kníže Jindřich, který v čele královského vojska vyřizoval jménem svého otce jeho účty s odbojnými šlechtici na jihu Čech, ho potrestal: žihobecká ves i s tvrzí lehly popelem.

Na začátku druhé poloviny 17. století se Žihobce dostávají do majetku příslušníků pošumavské drobné šlechty - rozvětvené rodiny Koců z Dobrše. Na počátku 17. století už je majetek Koců, kteří v Žihobcích postavili novou tvrz ve stylu tehdy módní renesance, možno nazvat panstvím. Vedle samotných Žihobec už k němu patřily i okolní vesnice.

Na počátku 18. století koupil žihobecké panství kardinál Jan Filip, hrabě z Lambergu, biskup pasovský. Tento prelát, příslušník rodiny pocházející z Kraňska, zprvu voják, diplomat a posléze vysoký církevní hodnostář, již o něco dříve koupil panství žichovické, hrad Rabí s několika okolními vesnicemi. Žihobce a ostatní vsi žihobeckého panství se staly součástí rozsáhlé lamberské

pošumavské državy, k níž kardinál přikoupil ještě panství v Horních Rakousích.

Aby lamberský majetek navždy zůstal v rukou rodiny a nikdy nebyl rozdělen, stanovil kardinál přísná a neporušitelná pravidla, podle nichž majetek Lamberských nesměl být nikdy jakkoli dělen, nesměl být prodán a zadlužen směl být jen do určité míry a jen se souhlasem zemského soudu. Dědicem majetku se mohl

stát jen nejstarší mužský příslušník rodu, jehož oba rodiče prokázali šlechtický původ sahající nejméně do šesti předchozích generací. Jeho manželkou musela být šlechtična, a to rozená, nikoli jmenovaná. Eventuální nemanželské děti byly vyloučeny z jakéhokoli dědictví. Ještě za života kardinála Jana Filipa se jeho rod stal rodem knížecím. Knížecí titul byl dědičný a získával jej nejstarší syn. Později se

ovšem jeden z jeho pravníků zamiluje do dcery šafáře žihobeckého statku Kateřiny Hrádkové a v dalších generacích situaci komplikují bezdětná manželství.

V roce 1929 rozhodnutím soudu panství přešlo na Kuniberta Lamberka, který byl posledním mužským pánem lamberského jmění. Po jeho smrti v roce 1930 je zdědily rovným dílem jeho manželka a tři dcery. Podstatná část panství ovšem podléhala pozemkové reformě uzákoněné v nově vzniklé Československé republice v roce 1919. V jejím rámci byl žihobecký panský dvůr jako tzv. zbytkový statek prodán. Kupujícím byla rodina Prchalů. Ta na statku hospodařila do padesátých let, kdy byli Prchalovi označeni za kulaky, majetek jim byl znárodněn a byli vystěhováni na Blatensko.

Vydejte se do šumavské přírody. Muzeum Žihobce připravilo jednodenní výlet s průvodcem po stopách knížecího rodu Lamberských.

Vydejte se do šumavské přírody. Muzeum Žihobce připravilo jednodenní výlet s průvodcem po stopách knížecího rodu Lamberských.

První zastavení je v obci Žihobce v muzeu Lamberská stezka, kde v únoru 2020 byl slavnostně odhalen nově získaný obraz, na němž je vymalována reálná podoba hraběnky Kateřiny. Muzeum sídlí ve zdejší zámku.

Během výletu nahlédnete nejen do historie rodu Lamberských, průvodce zavede vaše kroky na poutní místo kostela Panny Marie ve Strašíně a do muzea řemesel v Nezdicích, následují Soběšice, Parýzek a příjemná procházka zdejšími lesy, návštěva muzea nezamyslických kostelů a rodová hrobka Lamberských.

O bližší informace k výletu pište a přihlášky zasílejte na info-muzeum@zihobce.eu.

Knihovna má zavřené jenom dveře

Omezení provozu z důvodů šíření koronaviru se dotklo i Studijní a vědecké knihovny. Přestože její budovy zůstaly pro návštěvníky uzavřené, její on-line služby jsou dostupné beze změny.

— dostupné služby SVK PK

Funguje vzdálený přístup do databází <https://svkpk.cz/eiz>, digitální knihovna Kramerius, databáze regionálních osobností a článková bibliografie, kalendářium osobností západních Čech nebo vracení knih prostřednictvím biblioboxů, přečíst si můžete i e-knihy v katalogu SVK PK a speciální studovna stále přijímá požadavky na rešerše. Beze změn je také zasílání výpůjček uživatelům Knihovny pro nevidomé.

Všechny potřebné informace naleznete na <https://svkpk.cz/>

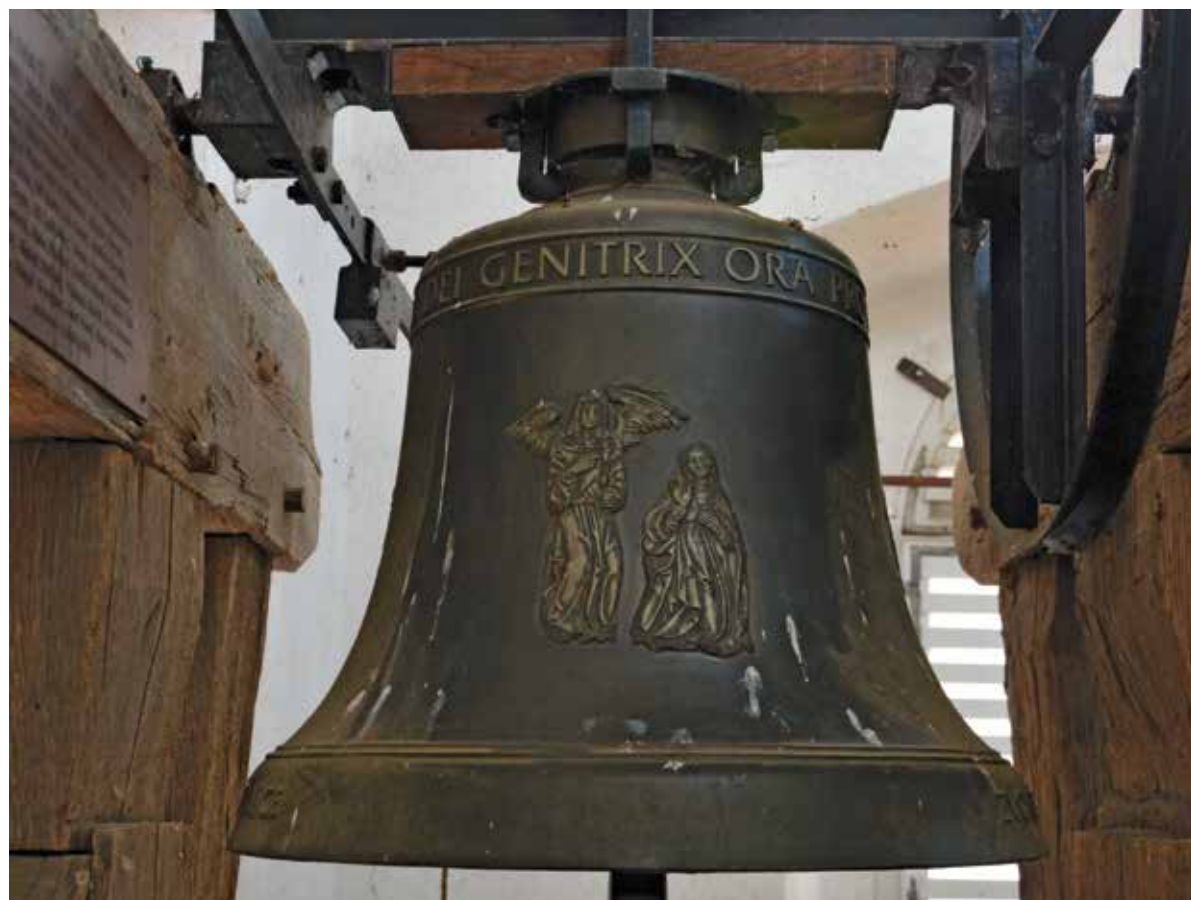
Areál v Mariánské Týnici dostane zvonkohru

I letos pokračuje dostavba východního ambitu u kostela Zvěstování Panně Marii v Mariánské Týnici u Kralovic. Vedle stavebních prací je třetím letošním úkolem realizace zvonohry, která bude situována do prostoru východního nádvoří, před kostel z východní strany. Kovová konstrukce ve tvaru lipového listu, evokujícího cisterciáckou plaskou tradici, ponese 16 zvonů. Stejně tak jejich výzdoba bude odkazovat k mariánské účtě, pro niž bylo poutní místo vybudováno. Motivy mariánské hvězdy a lilie, které ostatně najdeme i na hrotnici kostela, byly vybrány jako nejvhodnější pro svoji vazbu k mariánskému

kultu. Výběr písní, které bude možné prostřednictvím zvonů, ovládaných elektronicky, zahrát, zahrnuje známé poutní nápěvy, písně k mariánským svátkům a liturgicky významným dnům celého křesťanského roku. Tradice se zde snoubí s moderní technologií, řemeslnou dovedností zvonářů, umělců a řemeslníků, kteří jedinečné dílo budou realizovat. Ideový návrh pochází od plzeňského architekta ing. arch. Jana Soukupa. První představení zvonohry by se mělo uskutečnit při letošním vánočním koncertu v Mariánské Týnici.

Zvonohra tak doplní zvonové vybavení mariánsko-tý-

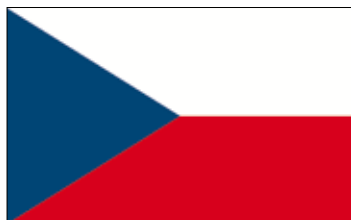
neckého areálu, kde na západní věži proboštství visí již od roku 2000 zvon, pořízený k milénium ze sbírky, kterou organizoval Nadační fond Mariánská Týnice. V loňském roce doplnily dva nové exponáty sbírku zvonů muzea, která tak dosáhla původního počtu zvonů na věžích v Mariánské Týnici, kde visely podle konfiskačních protokolů tři zvony. Jejich osud není znám, nejspíše padly za oběť rekvizici za první světové války. Je dobré připomenout, že zvony také varovaly před nebezpečím, jako byly oheň, krupobití, bouřka, povodeň, nákaza morem či válečné události.

Zvon v západní věži proboštství z roku 2000.

Sto let nejslavnější rodačky z Blovic

Třicátého března jsme si připomněli Den vlajky. Tedy sto let od okamžiku, kdy československý parlament oficiálně schválil československou vlajku v podobě, v níž ji známe dodnes.

Jejím autorem je Jaroslav Kursa, rodák z Blovic, heraldik a archivář. Po vzniku samo-

statného státu přinesl komisi pro státní symboly v roce 1919 detailně zpracovaný návrh vlajky s modrým klínem, původně sahajícím do jedné třetiny vlajky, který byl 30. března 1920

Revolučním národním shromážděním uzákoněn jako státní symbol.

Kniha skládá mozaiku osvobození

Já trvám na tom, že Plzeň osvobodil Patton. Když na jaře 1990 nazpíval Jan Vyčítal píseň s tímhle refrémem, okamžitě se stal miláčkem plzeňského publika. Západ Čech směl po dlouhých jednačtyřiceti letech opět nahlas říkat, kdo ho skutečně osvobodil.

O konci války v západních Čechách vyšlo za posledních třicet let mnoho knih, které tohle téma probraly v nejrozdílnějších souvislostech. Nyní s podporou Plzeňského kraje vychází další, poněkud netradiční. Jmenuje se Roll Out the Barrels a vydává ji společnost Post Bellum.

Ze vzpomínek pamětníků zaznamenaných v databázi Paměť národa vybrala plzeňská pobočka střípky, které dohromady skládají křehkou mozaiku květnových dnů roku 1945. Vedle sebe leží vzpomínky z Plzně i z venkova, vzpomínky Čechů

i amerických a belgických vojáků. A nezůstalo jen u vzpomínek na konec války. Naopak: koncem války to vlastně jen začíná. Kinematograf paměti se točí dál a přidává střípky z let padesátých, šedesátých i osmdesátých.

To vše dostala do rukou mladé generace. Nakreslením komiksů byli pověřeni studenti Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni. A tak si přes časovou propast tří čtvrtin století podávají ruce dnešní a tehdejší mladí lidé. Propojil se včerejšek se zítřkem. Aby se nezapomnělo, že na nápis Škoda lásky se v roce 1945 v Plzni zpívalo Roll out the barrel, we'll have a barrel of fun, roll out the barrel, we've got the blues on the run.

Kniha Roll Out the Barrels vyjde na přelomu dubna a května u příležitosti 75 let od konce války.

Galerie online

Západočeská galerie připravila ucelenou nabídku, jak v časech pandemie zprostředkovat zájemcům o umění různorodé zážitky na základě svých sbírek, výstav a edukačních aktivit. Na novém webovém portálu jsou soustředěny všechny možnosti, které jsou v současných ztížených podmínkách k dispozici. Virtuální návštěvníci mohou vybírat ze sekcí Fotoreporty, Video z výstav, Virtuální komentované prohlídky, Tvořivé aktivity a soutěže, Sbírký online a Představení významných děl. Webová adresa online nabídky je www.zpc-galerie.cz/online. Její obsah je průběžně doplňován, například komentovaná prohlídka aktuální výstavy Od práce k zábavě. Expozice Podoby volného času v umění 19. století je pojata jako třídílný seriál na pokračování. Děti i dospělí, kteří se zapojí do tvůrčích aktivit, mohou navíc zaslat své výtvary na email edukace@zpc-galerie.cz, nejzajímavější dílka budou zveřejněna. Stránka je propojena se sociálními sítěmi ZČG (Facebook, Instagram, Youtube a Twitter), kde uživatelé též najdou aktuální informace.

Spisovatelé píší kroniku koronaviru

V časech koronavirové epidemie se k realitě postavil každý, jak dovedl. Spisovatelé sdružení ve Středisku západočeských spisovatelů založili speciální webové stránky, na nichž každý den přibývá jeden nový text. Čtenáři tu najdou povídky, pohádky nebo básně ze šuplíků, ale také novinky reflektující koronavirovou realitu. Poslání stránek je prosté: krátit lidem v časech karanténních opatření dlouhou chvíli a šířit dobrou náladu a pohodové myšlenky.

Západočeskou kroniku koronaviru najdete na adrese www.zaspisvir.webnode.cz.

Představení si hrají aspoň v duchu

Kdybych rozhovor s muzikálovou herečkou Stáňou Topinkovou-Fořtovou dělala o měsíc dřív, seděly bychom nejspíš v kavárně a za zády by nám hučelo velkoměsto. Na konci března nám musel stačit telefon. A tak jsme v časech koronavirové epidemie nemohly ani začít ničím jiným než aktuální situací.

„Je to těžké, ale já vlastně vítám, že jsem po večerech doma, že mám čas chodit na procházky se psem a že konečně stíhám normální domácí ženské práce,“ směje se sympatická plzeňská herečka.

Takže vůbec nepracujete?

To ne. Učím na ZUŠ a na konzervatoři, kde máme distanční výuku.

Jak to vypadá?

Rozeslala jsem svým žákům cvičení na rozezpívání a ještě jsem je požádala, aby si každý našel jakoukoli sobě milou písničku a naučil se ji. A kdo chce, může mi poslat nahrávku. Tu pak konzultujeme po telefonu, e-mailu, skype..., jakkoli.

Zvláštní stav, který prožíváme, otevírá dveře novým možnostem...

Všechno zlé je pro něco dobré. Přes roušky na sebe sice skoro nevidíme, ale jsme si nějak blíží.

Stanislava Topinková-Fořtová

- Narodena 20. srpna 1961 v Plzni
- Cena Thálie 2003 za roli paní Johnstonové v muzikálu Pokrevní bratři
- V angažmá v divadle J. K. Tyla v Plzni je s přestávkami od roku 1982 a za tu dobu zde ztvárnila více než 80 rolí.

Můj syn, kterému je osmnáct a studuje střední technickou školu, sám přišel s tím, že půjde na brigádu do Kauflandu, že tam potřebují pomoct na zásobování. Jsem na něj pyšná. Každé ráno vstává ve čtyři hodiny a mně to nedá, takže vstávám s ním.

Co byste byla v březnu a dubnu dělala, kdyby žádná epidemie a s ní související omezení nenastala?

Mimo představení, která budeme, doufám, nahrazovat, jsme měli mít krásný koncert k sedmdesátému výročí uvedení prvního muzikálu v Čechách. Stihli jsme jen generálku. Pak jsem měla vystoupit na velkonočním charitativním bazárku Holky holkám, který podporuje domovy pro matky s dětmi v tísní. Na to jsem se taky moc těšila. Bohužel asi odpadne i absolventský koncert mé studentky Terezy Koželuhové.

Jak teď vypadá váš běžný den?

Věnuju se rodině a restům, jako je úklid kdejaké skulinky. Také telefonuju známým nebo mamince, která je v domově důchodců a za niž nemůžu.

Máte také čas vyhrazený zpěvu nebo opakování rolí?

Měli jsme před sebou premiéru My Fair Lady, takže studuji klavírní výtahy. A každý večer si v duchu přeřikávám texty rolí a písní, abych si udržela paměť.

Takže si v duchu odehrajete představení, které bylo ten den na programu?

Ano. Anebo si vzpomenu na nějaké starší. Když jsem někdy v životě byla v nějakém velkém stresu a nemohla jsem usnout, pomáhalo mi, že jsem si opakovala staré role. Dala jsem si třeba Hello, Dolly a ráno jsem si uvědomila, že jsem se dostala až do poloviny prvního jednání. Dokázala jsem si, že si to pamatuju a zklidnilo mě to.

Naskočí vám někdy nějaká úplně zapomenutá role, zapomenuté představení?

Určitě. Zpívám písničku a ne a ne si vzpomenout, odkud je – a pak zjistím, že je z představení, které se hrálo třeba před dvaceti lety.

Které představení vás v životě provází nejvíc? Je to Divotvorný hrnec, ve kterém hrajete skoro třicet let bez přestávky?

Divotvorný hrnec hraju určitě nejdéle. Poprvé to bylo v karlínském divadle. Pak mi roli Káči nabídl Josef Dvořák ve své divadelní společnosti a hraju ji dodnes. Už jsem mu říkala, jestli bychom neměli divákům dávat růžové, hodně rozostřující brýle, aby neviděli, jak je Káča stará. On se na mne podíval a říká: „Zatím to jde. Až to nepůjde, já ti řeknu.“ Pak jsem Divotvorný hrnec hrála ještě dvakrát v Plzni, Káču a Bellindu. Ráda vzpomínám ale i na Hello, Dolly, Pokrevní bratry nebo Charity. V poslední době mě nejvíc zasáhla inscenace Sweeney Todd, která pro mne byla velkým oříškem, ale teď už si ji opravdu užívám.

Jaké to je, když se na repertoár vrátí představení, v němž jste

hrála za mlada, a teď v téže roli vidíte některou z mladých kolegů?

Baví mě sledovat, jak to uchopí. Kolikrát už jsem měla nutkání jim s něčím radit, ale většinou se udržím. Je jiná doba a dnešní mladí herci se k roli často postaví jinak než my kdysi – a vůbec ne špatně. Ale pokud přijdou a požádají mě o názor nebo o radu, ráda pomůžu.

Dnešní mladá herecká generace má v sobě velkou dravost, ale leckdy jsou jejich výkony povrchní. Musejí krásně vypadat, dobře hrát, dobře tančit i dobře zpívat. Jsou na ně kladeny ohromné nároky, ale někdy tam chybí srdce. To jsou chvíle, kdy se ozvu. Říkám: Vždyť ty sama tomu nevěříš, musíš to ne hrát, ale žít.

Vy jste v plzeňském divadle žila i slavnou éru velkých operet. Chybí vám?

Já jsem spíš inklinovala ke zpěvohrám a muzikálu, pro klasickou operetu jsem neměla úplně vhodný hlas, ale operetu mám moc ráda. Je to obrovská ře-

hole. Zpívat, mluvit, hrát, tančit tak, aby všechno bylo dokonalé, to vůbec není legrace a neumí to jen tak někdo. Ovšem spousta lidí operetou pohrdá jakožto nějakým podřadným žánrem.

Z čeho to pramení?

Vždycky to říkají lidé, kteří si operetu nikdy nezkusili. V Karlíně se o operetě říkalo, že je to lehkonožka. Ale za tím slovem se skrývá fakt, že je velmi těžké tenhle žánr zvládnout tak, aby tu nožku skutečně lehkou měl. Aby na diváka působila tak, že není nic lehčího než právě takhle zpívat a hrát.

Takhle nějak jste se k hudebnímu divadlu dostala i vy?

Touha zpívat a hrát mě provázela pořád. Od malička jsem zpívala, chodila jsem do lidušky, pak jsem se dostala na pražskou konzervatoř na pěvecké oddělení. Hodně mě ovlivnil pátý a šestý ročník, kde jsme měli specializaci právě na operetu a měli jsme skvělé pedagogy, kteří mě nadchli. Jako absolventské představení jsme dělali Mam'zelle Nitouche, na které se přijelo podívat vedení plzeňské operety a já dostala nabídku.

Kdo z vašich divadelních kolegů vás nejvíc ovlivnil?

Mým profesním soupeřem je Jan Ježek. Chodili jsme ke stejné paní profesorce Jarolímové, pak jsme oba přišli do Plzně, pak on odešel do Karlína a pár let po něm jsem tam odešla také, pak jsme se oba vrátili zase do Plzně a teď oba učíme na konzervatoři. Oba dva nás velmi ovlivnila právě ta stará generace, která v plzeňské operetě byla, když jsme sem nastoupili. Chovali se k nám naprosto úžasně, nebáli se nám cokoli říct a my jsme na to slyšeli. U divadla musí být pokora a od lidí, kteří mi mají co říct, je dobře si vzít co nejvíc.

**Rozhovor připravila
Markéta Čekanová**

Přijímací zkoušky a maturitní zkoušky v mimořádné situaci

V souvislosti s přijímáním krizových opatření proti šíření koronavirové nákazy připravilo MŠMT zákon, který upravuje přijímací řízení na střední školy a způsob konání maturitní a závěrečné zkoušky.

JAK BUDE PROBÍHAT PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ NA STŘEDNÍ ŠKOLY

Termín přijímací zkoušky stanoví MŠMT. Konat se budou nejdříve 14 dnů po dni, kdy budou školy znovu otevřeny. Obsah a forma zkoušky zůstávají zachovány, nemění se ani dříve stanovená kritéria pro přijímání. Hlavní změnou je, že každý uchazeč může písemné testy konat pouze jednou, a to ve škole uvedené na přihlášce v prvním pořadí. Další změnou je, že proti rozhodnutí o nepřijetí ke vzdělávání se nelze odvolat. Ředitel školy však může přijmout uchazeče na uvolněná místa podle výsledného pořadí po odevzdání zápisových lístků vydáním nového rozhodnutí. Lhůta pro odevzdání zápisového lístku je letos stanovena na 5 pracovních dnů.

PRŮBĚH MATURITNÍCH A ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK

Maturitní a závěrečná zkouška bude zahájena nejdříve 21 dnů po dni, kdy budou školy znovu otevřeny. Termíny konání didaktických testů maturitní zkoušky stanoví MŠMT. Ve společné části maturitní zkoušky se letos nepíše pí-

semná práce z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka. Vykonání maturitní a závěrečné zkoušky náhradním způsobem: Pokud nebudou k 1. červnu 2020 školy otevřeny, maturitní a závěrečnou zkoušku vykoná úspěšně ten, kdo je žákem posledního ročníku, podal přihlášku ke zkoušce

a prospěl na konci prvního pololetí posledního ročníku, a dále ten, kdo podal přihlášku k opravné nebo náhradní zkoušce. V tomto případě bude hodnocení zkoušky vycházet z hodnocení žáka uvedeného na posledních třech vysvědčeních, a to průměrem ze zkušebních předmětů.

Plzeňský kraj má vizi vzdělávání pro rok 2035

„Poznávej! Inspiruj! Propojuj!“ je nové motto, které vzniklo v souvislosti s tvorbou vize Plzeňského kraje v oblasti vzdělávání v roce 2035. Do tvorby vize bylo zapojeno téměř 40 aktérů ze vzdělávání, jako jsou například zástupci zřizovatelů škol, zástupci jednotlivých typů škol, zá-

stupci hospodářských komor, zástupci klíčových zaměstnavatelů apod. Výstupem je formulace vize, se kterou bude dále pracováno ve strategických dokumentech kraje. „Výstupy by měly vést ke zlepšení řízení škol, k rozvoji kvality vzdělávání a plánování strategických kroků

vedoucích ke zvýšení kvality vzdělávací soustavy kraje i jednotlivých škol. Vizí do budoucna není střední školy rušit ani slučovat. Důležitá je podpora technického vzdělávání, motivace žáků ZŠ ke studiu technických oborů, ale i rozvoj poradenství a celoživotního učení,“ uvedla

Ivana Bartošová, náměstkyně hejtmanky pro oblast školství a cestovního ruchu. „Vážím si zapojení velkého počtu aktérů do tvorby Vize 2035 a podnětné diskuse na jednotlivých jednáních platformy,“ dodává Jaroslava Havlíčková, vedoucí odboru školství, mládeže a sportu Plzeňského kraje.

Západočeská univerzita pomáhá v boji s koronavirem

ODBOŘNÍCI Z FAKULTY ELEKTROTECHNICKÉ ZČU SE PODÍLELI NA VÝVOJI RESPIRÁTORU

Za vývojem respirátoru CIIRC RP 95, který má zajistit ochranu zejména zdravotnického personálu před novým koronavirem, stojí vedle vědců z Českého institutu informatiky, robotiky a kybernetiky (CIIRC) Českého vysokého učení technického (ČVUT) také experti z Fakulty elektrotechnické (FEL) Západočeské univerzity v Plzni.

František Mach a studenti doktorského studia Ondřej Sodomka a Vojtěch Skřivan s podporou dalších kolegů uplatnili své znalosti při výrobě polymerních částí respirátoru. Přesněji řečeno se podíleli na vývoji silikonového výdechového ventilu a těsnění. „Cílem bylo, aby respirátor byl tvarově adaptabilní a dokonale těsný, tak aby veškerý

vzduch procházel pouze přes filtry a zamezilo se průniku virů,“ popisuje František Mach. „Považujeme za naši povinnost hledat cesty, jak v této náročné a pro lidi velmi stresující situaci pomoci. Jsem rád, že se nám s kolegy z CIIRC podařilo vývoj respirátoru úspěšně zvládnout v tak krátkém čase,“ říká děkan FEL Zdeněk Peroutka. Respirátor je kompletně sterilizovatelný, takže ho lze používat opakovaně, stačí ho vydezinfikovat a vyměnit filtrační materiál. Také polymerní části jsou navrženy tak, aby je bylo možné po sterilizaci znovu použít.

Respirátor je tisknutelný na speciálních 3D tiskárnách, kterých je v Česku osm. Jedním z pracovišť, kde už výroba běží, je i Regionální technologický institut Fakulty strojní ZČU. V nepřetržitém provozu se tam tisknou skelety, které se poté převážejí na kompletaci do Prahy.

3D TISKÁRNÝ PRACUJÍ

Na mnoha pracovištích ZČU se vyrábí také ochranné štíty, a to buď pomocí 3D tisku, nebo laserovým řezáním. Určeny jsou zejména těm, kteří ve svém zaměstnání podstupují vyšší riziko nákazy koronavirem. Instituce, které mají o štíty zájem, o ně mohou požádat prostřednictvím formuláře na webu czv.zcu.cz.

DOBROVOLNÍCI POMÁHAJÍ PŘES FACEBOOK

Fakulta pedagogická Západočeské univerzity zřídila facebookovou skupinu Pomáháme v Plzeňském kraji, která propojuje dobrovolníky s těmi, kdo potřebují donést nákup, doučovat nebo pohlídat děti či cokoli dalšího. Zapojeni jsou do ní studenti napříč fakultami, ale i široká veřejnost. Skupina kromě jiného pomohla vybavit rouškami několik domovů pro seniory a další zařízení. Připojit se k ní může každý.

ZAPOJUJÍ SE BUDOUCÍ ZDRAVOTNÍCI A UČITELÉ

Studenti Fakulty zdravotnických studií ZČU posílili řady zdravotnického personálu a pomáhají se zajištěním zdravotnické péče ve Fakultní nemocnici Plzeň a v krajských nemocnicích. Studenti Fakulty pedagogické ZČU usnadňují situaci lékařskému zdravotnickému personálu v plzeňské nemocnici Privamed tím, že zajišťují hlídání jejich dětí. Ty prý jsou moc spokojené a do školky chtějí chodit, i když maminky nejsou v práci. Kromě nemocnice studenti pomáhají i v dětských domovech.

Sportovní talent AIS

V této rubrice představujeme talentované jedince, kteří reprezentují Plzeňský kraj.

Antonie Galušková, 19 let, závodí za Klub vodních sportů Sušice z.s.

Studentka Gymnázia Sušice, letošní maturantka. Mnohonásobná medailistka mistrovství ČR ve vodním slalomu.

Úspěchy v roce 2019:

- juniorská mistryně světa do 23 let
- 2x stříbrná na MS U23 – družstvo kajakářek ČR + kanoe mix
- mistryně Evropy U 23 – tým kajakářek ČR
- 2x stříbrná na juniorském ME – singl kajak + kanoe mix
- reprezentantka ČR.

Antonie Galušková patří mezi sportovce, které podpořil Plzeňský kraj prostřednictvím Akademie individuálních sportů PK. Akademie pečuje o talentované sportovce reprezentující Plzeňský kraj na mezinárodní úrovni.

Poslání zůstalo, chod nemocnic se ale změnil

Nákaza novým koronavirem během března zásadně změnila fungování celé české společnosti. Nejinak tomu bylo i v případě nemocnic Plzeňského kraje. Přestože jejich hlavním posláním zůstává péče o nemocné a zůstává i snaha, aby byly v plném provozu, tak i ony změnily během několika dnů významně svůj chod.

Prakticky neustále zavádějí nová a nová opatření, podílí se na vyšetření obyvatel kraje na původce nákazy, staly se výdejním místem ochranných prostředků a jsou i příjemci pomoci a darů od stovek dobrovolníků. Ale především jsou krajské nemocnice připravené hospitalizovat a léčit pacienty s onemocněním Covid-19. Kéž by jich bylo co nejméně.

NÁKUP OCHRANNÝCH PROSTŘEDKŮ A POMŮCEK

Už na přelomu února a března, kdy bylo jasné, že nákaza novým koronavirem se přesouvá z Číny do Evropy, začaly nemocnice Plzeňského kraje na-

kupovat ochranné prostředky, zejména roušky, respirátory a rukavice. „Bylo zřejmé, že jejich spotřeba razantně vzroste a stanou se nedostatkovým zbožím. A přestože už koncem února jejich ceny stouply o stovky procent, zvýšily jsme své zásoby až na několikánásobek oproti běžnému stavu. Měli jsme tehdy desítky tisíc jednorázových roušek a stovky respirátorů,“ říká šéf krajských nemocnic Marek Kýhos s tím, že včasné zásoby pomohly pokrýt spotřebu nemocnic v prvních týdnech, než stabilizoval své vlastní zásobování Plzeňský kraj a než se do regionů dostaly první dodávky od vlády.

MIMOŘÁDNÁ OPATŘENÍ

Druhý březnový týden se v Praze a Ústeckém kraji objevili první nemocní a začalo být otázkou času, kdy se nemoc dostane i do Plzeňského kraje. Aby před nákazou byli ochráněni pacienti a zdravotníci, přijímaly krajské nemocnice už v první polovině března mimořádná opatření. „Jako jedni z prvních v zemi jsme zavedli zákaz návštěv hospitalizovaných pacientů. Následovalo zřízení kontrolního bodu před každou z nemocnic akutní péče, kde se monitoruje každá osoba vstupující do nemocnice. Chtě nechtě jsme museli časem zakázat i přítomnost otce u porodu a omezili jsme odkladnou péči, při níž pacientům nehrozí

nebezpečí z prodlení,“ popisuje jedny z hlavních opatření ředitel Stodské nemocnice Alan Sutnar. Že byla oprávněná, dokládá i skutečnost, že krátce na to stejná opatření nařídilo všem poskytovatelům lůžkové péče i ministerstvo zdravotnictví.

ODBĚROVÁ MÍSTA NA VYŠETŘENÍ NÁKAZY

V polovině března bylo zřejmé, že je třeba pro zbrzdění šíření nemoci zintenzivnit vyšetřování obyvatel na původce nákazy. Jedno místo pro odběry vzorků pacientů, které měla fakultní nemocnice, bylo pro celý kraj málo. Krajské nemocnice proto v řádech dnů vybudovaly čtyři nová stacionární odběrová místa a podílely se na provozu dvou mobilních. „Jako první jsme zprovoznili odběrové místo u Rokycanské nemocnice a den na to i u Domažlické nemocnice. Další jsou v Klatovech a ve Stodu. Zároveň naše sestry jezdí sanitkami, které poskytla záchranka, a odebírají vzorky pacientů v místě jejich bydliště,“ říká manažer nemocničních laboratoří a koordinátor odběrových míst krajských nemocnic Miroslav Zábranský.

Veškeré informace o mimořádných opatřeních, aktuálním provozu nemocnic, odběrových místech či výdejních místech OOPP a poděkování dárcům a dobrovolníkům najdete na www.nemocnicepk.cz.

VIROLOGICKÁ LABORATOŘ

S nárůstem počtu odebíraných pacientů se zvyšoval tlak na jedinou plzeňskou laboratoř, která vzorky na nákazu koronavirem v kraji vyšetřovala. Aby se mohl počet nabíraných pacientů navyšovat a neprodužovala se lhůta oznámení výsledků, vytvořila zcela novou virologickou laboratoř i Klatovská nemocnice. Musela pořídit zcela nové přístroje, připravit prostory a sestavit tým. „Na jednu stranu mám obrovskou radost, že se to podařilo během deseti dnů. Ale radost mi kazí pozitivní výsledky pacientů,“ uvedl primář klinických laboratoří Richard Pikner. Laboratoř vyšetřuje vzorky odebrané pacientům v krajských nemocnicích. V prvních dnech jich zpracovávala desítky denně. Už koncem března to ale bylo přes sto denně a číslo dále rostlo.

**VÝDEJNÍ MÍSTA
OCHRANNÝCH PROSTŘEDKŮ**

Dostat ústenky a roušky, případně respirátory, rukavice, ochranné obleky a také dezinfekci i mezi ambulantní specialisty, polikliniky či poskytovatele domácí péče je v celém kraji logisticky mimořádně náročné. Zvláště pak když Plzeňský kraj i stát shání ochranné pomůcky velmi těžce, z různých zdrojů a v různých termínech a chodí postupně. Vedení

kraje proto své regionální nemocnice určilo jako distribuční místa pro výdej pomůcek dalším poskytovatelům zdravotní péče. Výdej probíhá v každé nemocnici prakticky denně v předem určených hodinách.

POMOC DOBROVOLNÍKŮ

Krizová situace nikoho netěší, ale odhalila, že mezi obyvateli je obrovské množství lidí s dobrým srdcem, kteří chtějí nezištně pomáhat. Jakmile se objevily informace o nedostatku roušek, mobilizovaly se snad všechny šicí stroje v zemi. I v Plzeňském kraji se tisíce domácností, zaměstnanců firem i veřejných institucí pustili do hromadné výroby. „Během několika dnů naše nemocnice přijaly od stovek dárců tisíce látkových roušek. K jednotlivým švadlenám se postupně přidali organizované skupiny, obchodníci i výrobci. Zjišťují, co všechno naše nemocnice poptávají, a sami tento sortiment shánějí nebo i přímo vyrábí. A mnozí chtějí prostě jen udělat radost, vyjádřit vděk zdravotníkům a dodat jim energii. Obdrželi jsme mimo jiné v jednotlivých nemocnicích květiny pro sestřičky, dárkové koše s občerstvením a také videoklip s písní pro zdravotnický personál,“ říká mluvčí krajských nemocnic Jiří Kokoška. „Za veškerou podporu všem nesmírně děkujeme.“

Péče o seniory nejen v sociálních zařízeních kraje

Vedení Plzeňského kraje si od počátku koronavirové krize uvědomuje, že nejohroženější skupinou obyvatel koronavirem jsou senioři. Právě z tohoto důvodu kraj zajistil v první dodávce nejvyšší možný počet ochranných prostředků pro sociální služby, které se o seniory starají, tedy domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, domovy pro osoby se zdravotním postižením a terénní pečovatelské služby a osobní asistence. Krizový štáb kraje zajistil pro jejich potřeby 2 500 litrů desinfekce, 25 110 respirátorů, 122 400 rukavic, 1 520 obleků, 48 600 roušek, 2 100 návrků na obuv a na hlavu, 200 zdravotnických štítů. Bylo však třeba zavést i další opatření pro ochranu klientů v pobytových službách, proto všichni poskytovatelé přijali zpřísněná režimová opatření. V současné době je do odvolání zakázáno do domovů seniorů přijímat nové klienty včetně klientů ze zdravotnických zařízení, pokud nebudou mít negativní testy na nákazu, platí zákazy návštěv a přijímání balíčků. I přes tato opatření se v domovech zatím objevily dva případy nákazy, které se daří zvládat. Je však třeba dočasně

uvolnit kapacity domovů, aby bylo možné vytvořit izolovaná oddělení pro případ nákazy. Proto pracovníci domovů na výzvu hejtmána kraje vytipovali klienty, kteří by zvládli krátkodobý pobyt v domácnosti či jinde. Rodinní příslušníci těchto klientů byli požádáni, aby zvažili jejich dočasný pobyt mimo zařízení. Krizový štáb také aktivně vyhledává další ubytovací kapacity, například rekreační či lázeňské, pro dočasný pobyt zdravých a relativně soběstačných klientů. Cílem je uvolnit lůžka v zařízeních pro vytvoření až 10 % izolovaných pokojů pro případ nákazy. Tím by mohlo být sníženo riziko nekontrolovaného rozšíření nákazy v seniorské populaci v pobytových sociálních službách.

***Poznámka: údaje jsou aktualizovány k 5. dubnu 2020**

Plzeň, krizová linka, 378 032 222
Plzeňský kraj, informace:
<https://socialnisluzby.plzensky-kraj.cz>
Krizová linka Diecézní charity:
777 167 004, krize@dchp.charita.cz
Diakonie ČCE: 800 567 567

Radka TRYLČOVÁ
(ODS)

členka Rady Plzeňského kraje
pro oblast životního prostředí a zemědělství

Ivana BARTOŠOVÁ
(KPPK)

náměstkyně hejtmana pro oblast školství a cestovního ruchu

Pavel ČÍŽEK
(STAROSTOVÉ A PATRIOTI)

náměstek hejtmana pro oblast dopravy

Richard PIKNER
(TOP 09)

zastupitel Plzeňského kraje

Jak se kraj připravuje na novou odpadovou legislativu?

PIKNER: To teprve uvidíme. Legislativa z roku 2019 nutí k recyklaci až 65 % odpadů v roce 2035 a zákazu skládkování využitelných odpadů od roku 2030. Obci, která to nezvládne, se navýší skladovací poplatky na trojnásobek. Kraj by měl podpořit vznik společných třídíren odpadů na bázi svazku obcí a vznik sběrných dvorů hlavně na Klatovsku a Sušicku.

TRYLČOVÁ: Stát bohužel stále mění podmínky pro nový odpadový systém. Sklárky měly skončit původně v roce 2024, proto jsme se rozhodli vytvořit systém třídících stanic, abychom zabránili skokovému navýšení cen. Odklad konce skládek problém nevyřeší. Jednou z cest je vznik moderních zařízení na zpracování odpadu jako ZEVO Chotíkov. Je to dnes jediné zařízení na zpracování odpadu v kraji, zatímco v sousedním Německu mají podobné téměř v každém okrese. Je to samozřejmě běh na dlouhou trať, ale musíme začít každý u sebe.

BARTOŠOVÁ: Kraje, respektive krajské úřady, mají v působnosti zákona o odpadech své pravomoci a povinnosti. Jako kraj si uvědomujeme závažnost této problematiky směrem k životnímu prostředí. Krajský úřad vydává řadu rozhodnutí týkající se odpadového hospodářství. V současné době připravujeme

nový dotační titul v této oblasti, a to na podporu výstavby překládacích stanic směsného komunálního odpadu.

ŠOBR: Novela zákona o odpadech předpokládá kromě odložení zmiňovaného odkladu na rok 2030 povinnost třídít bioodpady i u firem a zvýšit skládkovací poplatek, který se zvyšuje ze současných 500 Kč na 800 Kč v roce 2021 a postupně až na 1 850 Kč v roce 2029. Cílem je, aby se odpady používaly především jako druhotné suroviny. ZEVO Chotíkov by mohlo zvýšit původní kapacitu 95 000 tun až na 105 000 tun. Za důležité považují, abychom vedli ke třídění odpadů naše děti – ve školách, ale i v každé domácnosti.

ŠTEKL: Plzeňský kraj má schválený plán odpadového hospodářství. Největší problém se týká toho, co budeme dělat s odpadem po zákazu netříděného skládkování. Jedním z řešení je zvýšení třídění a následně budování finančně nákladného systému zpracování tohoto odpadu. S tím samozřejmě souvisí i citlivá otázka, jak se to projeví na peněženkách občanů. ZEVO Chotíkov mění odpad na teplo a elektrickou energii a pomáhá tak celému regionu efektivně využívat nakládání s odpady.

Jak by se měla dále rozvíjet vodohospodářská infrastruktura v kraji?

BARTOŠOVÁ: Letošní rozpočet počítá s částkou ve výši 85 mi-

liónů korun, která bude rozdělena na výstavbu, rekonstrukce a modernizace čistíren odpadních vod a kanalizací zejména pro veřejnou potřebu. Obcím pomůže „Dotační program Ekologické investiční projekty“, který podporuje zpracování projektových dokumentací k záměrům na výstavbu vodovodů a vodárenských objektů, kanalizací a čistíren odpadních vod.

PIKNER: Voda je základ všeho. A kde je fungující krajina, je i dost vody. S přibývajícím suchem je prioritou zajistit dostatek pitné vody v postižených sídlech (projekty a realizaci vodovodů). Nedílnou součástí musí být podpora všech projektů zadržování dešťové vody v krajině, především změna typu orby, navýšení podílu biomasy v orné půdě, menší pole, remízky, vsakovací příkopy, rybníčky, tůňe, mokřady, a to vše na celém katastru obce.

ŠOBR: Plzeňský kraj měl na konci roku 2018 v porovnání s ostatními kraji nejnižší podíl obyvatel zásobených pitnou vodou z obecních vodovodů – 86,3 % (ČR 94,7 %). Lépe jsme na tom v napojení na kanalizaci – s 86,3 % (ČR 85,5 %) jsme na sedmém místě. Máme zpracovaný Plán rozvoje vodovodů a kanalizací, který je projednáván s obcemi, vlastníky a provozovateli vodovodů a kanalizací. Takový plán by měla mít i každá obec.

VANKA: Rozvoj vodohospodářské struktury byl v minulosti silně podceněn. Na menších obcích se vše řešilo vlastními studnami a septiky. Nedokázali jsme zavádět vodovody a kanalizace s funkčními čističkami. Musíme si ujasnit priority. Je nepochopitelné, když stavíme asfaltovou cyklostezku za miliony korun okolo vesničky, kde občané vodovod ani kanalizaci nemají. Zábava a sport jsou méně důležitou součástí našeho života, což dokazuje i aktuální situace okolo boje s koronavirem. Další naší snahou by mělo být dostat všechny vodohospodářské sítě zpět pod správu měst a obcí, kde hospodaření bude vedeno ve prospěch občanů.

TRYLČOVÁ: Před čtyřmi lety jsme si dali za úkol vodohospodářskou infrastrukturu v kraji zásadně zlepšit. Zaměřili jsme se na odpadní vody, kde se snažíme obcím pomáhat s výstavbou kanalizací, a také na podporu vodovodní sítě. Právě budování a propojování vodovodů se teď jeví jako priorita, protože některé oblasti už čelí problémům se zásobováním vodou. Za dobu, kdy mám tuto oblast na kraji na starosti, se naštěstí podařilo ztrojnásobit částku, která jde z krajského rozpočtu na vodohospodářskou infrastrukturu, takže možnosti pomáhat obcím se výrazně rozšířily.

ČÍŽEK: Dotační program kraje by se měl zaměřit především na

Jaroslav ŠOBR
(ČSSD)
zastupitel Plzeňského kraje

Václav ŠTEKL
(KSČM)
zastupitel Plzeňského kraje

Petr VANKA
(ANO)
zastupitel Plzeňského kraje

podporu obcí, které nemají vodovod a chtějí ho stavět, a také na podporu výstavby nových vodovodních vrtů.

Je důležité podporovat výsadbu stromů?

VANKA: Podpořit výsadbu stromů v obytných aglomeracích je rozumné. Z jednání našich předků máme příklady, jak na to. Zakládali ve městech listnaté parky, na vesnicích stávaly stromy na návších a cesty lemovaly často ovocné aleje.

BARTOŠOVÁ: V dnešní době, kdy se na jehličnatých porostech podepsalo sucho a následně kůrovec, je jisté, že musíme vysazovat především stromy listnaté a také ovocné, které by dávaly obživu ptactvu. Ptactvo v současné době, stejně jako hmyz, zaznamenalo dramatický úbytek. Je prostě nutné se do přírody vracet, pouštět ji do zón obytných a neseparovat se od ní mnohdy zbytečnou likvidací zelených ploch.

PIKNER: Rozptýlená zeleň v krajině má zásadní význam. Zlepšuje retenci vody, působí proti půdní erozi. Musíme opustit koncepci monokultur ve prospěch smíšených lesů, rozptýlené pestré zeleně ze stromů, keřů a luk. Hlavní roli mají obce, a proto je nutné směřovat podporu do oblas-

tí navrhování a realizace alejí a rozptýlené zeleně v katastru obcí spolu s projekty na zadržení vody v krajině.

TRYLČOVÁ: V dnešní době kůrovcové pandemie je důležitá výsadba každého jednotlivého stromu. Výsadba stromů hraje významnou roli i pro zadržování vody v krajině, ale také jako ochrana před větrem a orkány, které jsme pocítili i u nás začátkem roku. Proto jsme zřídili hned několik nových programů na podporu výsadby pro obce, ale i fyzické osoby. Například program Zasad' si strom!.

ČÍZEK: Je velmi dobře, že kraj podporuje nové výsadby. Nové aleje podél cest by měly být jen jednostranné, s přejezdy pro zemědělskou techniku. V zemědělské krajině je vhodné sázet méně vzrůstné ovocné stromy – například původní odrůdy hrušní, jabloní, třešní. Javory, lípy, jasany či duby je vhodné sázet na křižovatkách cest či v místech, kde je široký obecní pozemek a strom tak nebude vadit ani po desetiletích. Často se zapomíná na doprovodnou výsadbu keřů.

ŠOBR: Vysazování stromů přispívá nejen ke zlepšení životního prostředí, ale i ke zlepšení místního klimatu a zadržování vody v krajině. Byl bych rád, aby projekt „Podpora výsadby

stromů v Plzeňském kraji 2020“ přispěl k oživení některých tradičních, ale dnes opomíjených odrůd ovocných dřevin. Namátkou vzpomínám třeba na Chodskou renetu, Panenské, Matčino a další odrůdy, které pěstoval můj děda. Jablka nebyla tak velká a naleštěná jako v supermarketech, občas měla flíčky i jiné nedokonalosti. Ale krásně voněla, chutnala, obsahovala vitamíny a nebyla zatížena pesticidy a koktejlem chemikálií.

ŠTEKL: Každý strom, který je nově vysazen, je nejlepší způsob boje s klimatickou změnou. Jde o přírodní klimatizaci a čističku vzduchu.

Jak může pomoci krajská samospráva s rozvojem krajinnotvorby?

PIKNER: Správná krajinnotvorba je naprosto klíčová. Zastavování zemědělské půdy není tak zásadní, jako její celoplošné drancování. Opustíme monokultury smrků a řepky a podpoříme ekofarmy, lokální produkci a prodej potravin. Nižší hospodářské výsledky vyváží kvalitnější a zdravější krajina. Pomozme plánovat.

TRYLČOVÁ: Podporujeme výsadbu kolem polních cest nebo obnovu starých historických alejí, které jsou důležitou součástí krajiny a chrání půdu před erozí, zadržují vodu a po-

skytují úkryt pro zvěř. Patříme navíc mezi kraje s nejvyšší částkou na ochranu mladých stromů v lesích. K obnově zalesnění naší krajiny se ale musíme spojit všichni: kraj, obce, spolky i občané.

ČÍZEK: Kraj by měl pomoci metodicky i dotačně obcím v krajině plánování. Takový plán vytipuje důležitá zvodnělá místa například podél toků, navrhne místa pro tůň, pro vodovodní vrty, vytipuje původní polní cesty vhodné k zatravnění. Zatravněná původní cesta může mít velký protierozní význam. Inicioval jsem program „1 000 a jedna cesta“. Přidávají se k němu obce v celé republice. Uvítal bych, kdyby jich bylo více i v našem kraji. Jsem připraven konkrétně pomoci každému, kdo by chtěl zatravnit či obnovit nějakou starou, dnes zoranou cestu.

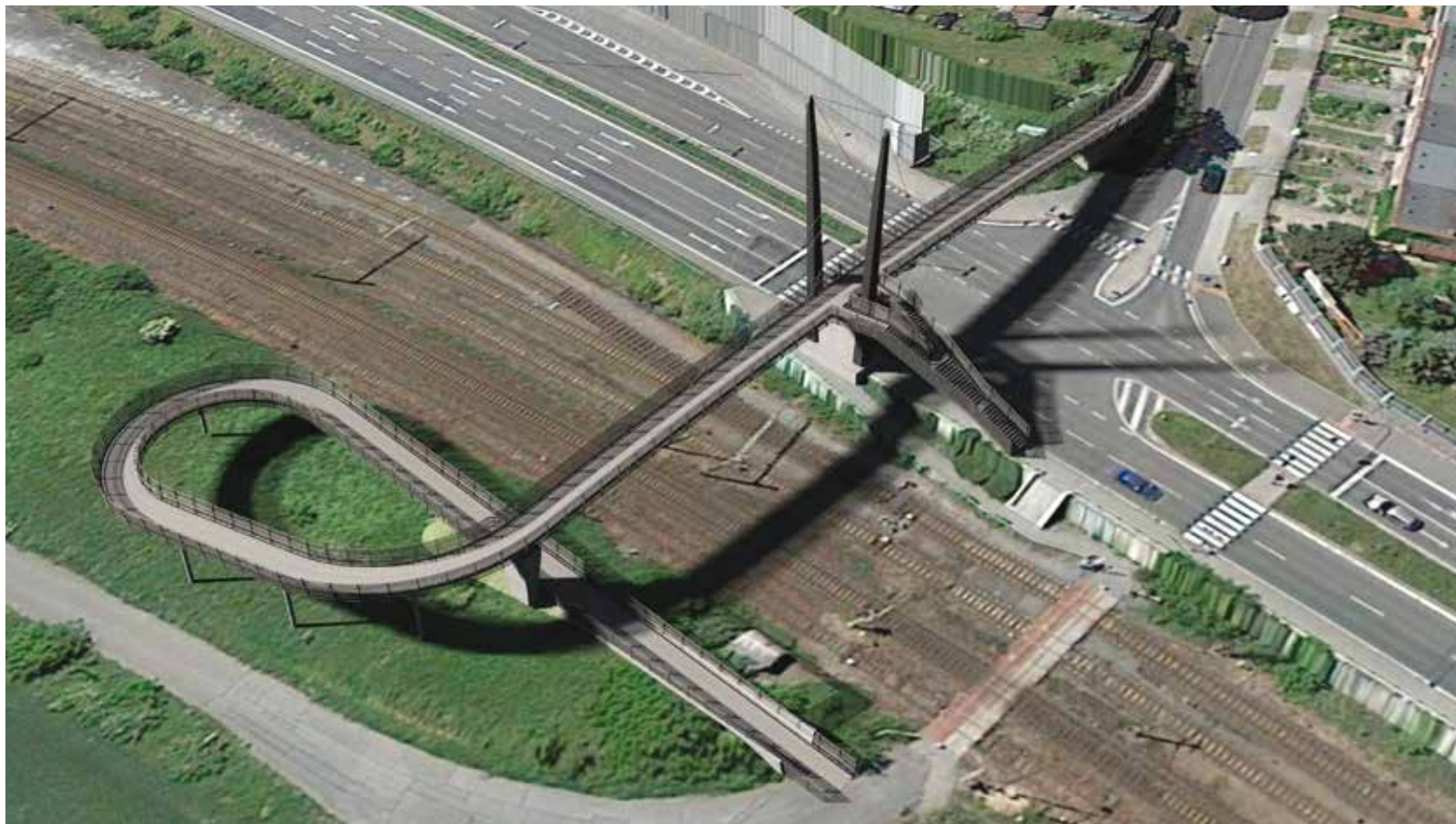
ŠTEKL: Velké téma je ubývání zemědělské půdy, která mizí pod halami skladů a montoven. Po roce 2008 zvítězil názor na zaměstnávání lidí nad půdou a bohužel se to opět, jak je v našem státě zvykem, neuřídilo. Řada obcí tak spoustu hektarů zemědělské půdy změnilo na pozemky pro sklady a výrobu. A následně prodalo developerům.

VANKA: Kraj má být pouze pomocníkem a jakýmsi koordinátorem, hlavní zodpovědnost za krajinnotvorbu má ležet na příslušných obcích. Vždyť kdo jiný než ti, co v daném místě přímo žijí, mají mít největší zájem na tom, aby jejich okolí sloužilo potřebám občanů, ale nebylo devastováno lidmi, kterým jde jen o zisk a bydlí daleko odsud. Zářným příkladem je masivní výstavba skladových hal. Pro místní obyvatele bez pozitivního efektu.

Hyde Park vedl
Miroslav Anton

Cestující dostanou novou vlakovou zastávku

Obyvatelé plzeňských Slovan se mohou těšit na novou vlakovou zastávku Plzeň – Slovany, která vyroste v blízkosti křižovatky Částkovy a Lobežské ulice a nabídne cestujícím možnost přestupu na městskou hromadnou dopravu a navazující linky regionálních autobusů. Realizace stavby, která je součástí modernizace uzlové železniční stanice Plzeň v úseku Lobzy – Koterov, začne na podzim letošního roku.

Vizualizace lávky pro pěší a cyklisty nad Koterovem

„Vznikne nový přestupní uzel, který spojí čtvrtě Slovany, Doubravku, Borská pole, Košutku, Novou Hospodu, Božkov, Letkov, obce Tymákov, Lhůtu, Zruč, Dolany, Nadryby a obce a města při železniční trati ve směru na České Budějovice,“ říká Radim Brejcha, náměstek Správy železnic. Náplní stavby dlouhé 3 849 metrů je především rekonstrukce dvoukolejného traťového úseku Plzeň hl. n. – Plzeň – Koterov a výstavba nové zastávky.

Ta nahradí stávající nástupiště ve stanici Plzeň – Koterov, která budou zrušena. Výpravní budova v ŽST Plzeň – Koterov je určena k demolici. „V Koterově se zrekonstruují dopravní koleje a provede se příprava na budoucí dvoukolejné pokračování trati směrem na Starý Plzenec. V ose ulice K Dráze bude vybudována nová lávka pro pěší, která nahradí stávající čtyřkolejný přechod do ulice Na Lipce,“ upřesňuje náměstek Brejcha. Stavba je

koordinována s ŘSD a stavbou I/20 Plzeň, Jasmínová – Jateční, která řeší přeložku silnice I/20. Projektové řešení stavby dráhy je ve výrazném předstihu před zpracováním projektové dokumentace silnice, přitom obě řešení musí být ve vzájemném souladu. „Chceme minimalizovat výluky v okamžiku stavby přeložky silnice I/20. Bylo proto rozhodnuto, že bude v předstihu realizován objekt, který bude zárodkem silničního

tunelu. Objekt bude při stavbě silnice rozšířen a vybaven do tunelu plnohodnotného,“ upozorňuje Roman Kesl, hlavní inženýr stavby, na technickou zajímavost projektu. Pro bezbariérový a mimoúrovňový přístup mezi ulicemi U Seřadiště a ulicí Na Lipce v místě nynějšího zabezpečeného přechodu bude postavena lávka pro pěší. Výstavba nové lávky umožní v rámci modernizace trati zrušení železničního přechodu.

Velké změny v autobusové dopravě

Cestující linkovými autobusy v našem kraji se od 14. června mohou těšit na více než 300 nových moderních autobusů v barvách Plzeňského kraje. Všechna vozidla budou nízkopodlažní a vysoce komfortní. Kromě moderního vzhledu a zvýšeného pohodlí nabídnou i klimatizaci, USB nabíječky a na hlavních trasách ve vybraných spojích bude k dispozici i Wi-Fi připojení.

JEDNA JÍZDENKA PO CELÉM KRAJI

Plzeňský kraj plánuje spustit i vlastní tarif, který budou moci

lidé využívat jak pro autobusy, tak i pro vlaky. Tarif bude platný pro jednotlivé jízdy i pro předplatné. Rozhodnete-li se cestovat veřejnou dopravou v rámci Plzeňského kraje, bude vám na cestu stačit vždy jedna jízdenka. Nebudete tak muset komplikovaně řešit, se kterým dopravcem pojedete a u koho to vyjde levněji.

DISPEČINK

Nově bude od stejného data spuštěn dispečink integrovaného systému, který bude hlídat přestupní vazby na nádražích mezi drážní a autobusovou do-

pravou. Přes dispečink bude možno objednat také tzv. spoje na zavolání. Jde o spoje s nepravidelnou vyjížďkou, které

jsou místo zrušení převedeny do režimu objednávky. Neobjednají-li si cestující spoj, autobus nevyjede. Objednávka bude možná telefonicky přes číslo, které bude na každém jízdním řádu, či přes webový formulář.

VÝRAZNÁ ÚSPORA

Kraji se navíc s novým dopravcem podařilo ušetřit zhruba 16 milionů ročně. Nový dopravce bude náš region obsluhovat deset let. Plzeňský kraj jako provozovatel bude pobírat příjmy z jízdenek či naopak doto- vat některé spoje.

Výzva Plzeňského kraje

Hledáme dobrovolníky!

Máte čas a chcete pomoci? Hledáme zdravotníky, kteří v současnosti nepracují ve zdravotnictví. Dále pak dobrovolníky na šití roušek, ale i na nákupy, rozvozy potravin a materiálu a další potřebné práce.

Přihlašte se do naší databáze
načtením QR kódu nebo jděte
na **www.plzensky-kraj.cz**

